

Nap

Szeptemberről 191 megfigyelés érkezett a rovatához (27 nap adatai), ezekből csupán 15 készült fotografikus úton. Az észlelések mennyiségének egyértelművé tétele érdekében mostantól a megfigyelések darabszáma mellett egy „/” jellel elválasztva feltüntetjük a megfigyelt napok számát is (tehát „észlelés/észlelt napok száma”). A hivatalos adatok szerint a napi átlag 1,63 csoport mellett a relatívszám 39,2-nek, míg az MH MDF 427,33-nak adódott. Szabad szemmel a NOAA

Észlelő	Észlelések	Műszer
Áldott Gábor (Budapest)	11/5 fD	PST, 8 L
Bartha Lajos (Budapest)	26/25 tá, v	5 L
Bucsi Gábor (Békés)	1/1 fD	6,3 L
Fritz Zoltán (Szombathely)	1/1 fD	15,3 T
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	21/21 v	16 T
Keszthelyi Sándor (Pécs)	13/13 v	sz
Keszthelyiné S. Márta (Pécs)	21/21 v	sz
Kiss Barna (Felsőzsolca)	20/20 v	20 T
Kren, Gustav (Zágráb, HR)	19/17 pr	13 L
Ladányi Tamás (Veszprém)	2/1 fD	8 L
Lőrincz Miklós (Pécs)	8/8 v, r	9 L
Majzik Lionel (Tápióbecske)	10/10 v	10 L
Nagy József (Farmos)	6/6 pr	10,2 L
Ravasz Bálint (Orosháza)	1/1 v	5 L
Ífj. Szeiber Károly (Budapest)	6/6 v	8 L
Vida Tibor (Pécs)	25/25 v	7 L

808-as és 810-es volt megfigyelhető. Előbbi a hónap nagy szenzációja – flertevekenység szempontjából is igen aktívnak bizonyult.

1-jén két AA van a felszínen, közel azonos hosszúságon a CM előtt; a NOAA 805-ös -10° -on, míg a 806-os -16° -on, mindkettő J típusú. 3-ára a 806-os elhal, a 805-ös típusa hivatalosan D, bár továbbra is inkább J-nek látszik. Nem sokat változik, szimpla PU-s monopolár, 8-a körül nyugszik, vagy még előtte elhal.

8-án kel a 808-as -9° -on, és a 809-es $+10^{\circ}$ -on. A 808-as E típusú, mágneses tere β - γ és már a korongra való befordulása előtt is produkált 1-2 X-flert. A 809-es J típusú, lényegi változást a következő napokban nem mutat. 11-én még észlelőink is látják, CM-en 13-án lenne, de mi ekkor már nem tudjuk megfigyelni, mert valószínűleg csak mint minimális pórús létezhetett. Visszatérve a NOAA 808-as csoportra: lássuk milyen X flereket produkált; 09.07. 17:40 (UT)-kor X17.0 | 09.08. 21:06-kor X5.4 | 09.09. 03:00-kor X1.1 / 09:59-kor X3.6 / 20:04-kor X6.2 | 09.10. 16:43-kor X1.1 / 22:11-kor X2.1 | 09.13. 19:27-kor X1.5 / 23:22-kor X1.7 | 09.15. 08:38-kor X1.1 ami végül is összesen 10 db. X-fler egyetlen csoporttól! A legelső minden idők 5. legnagyobb megfigyelt flerje volt. Viszonyítási alapnak: ezeket leszámítva az év első $\frac{3}{4}$ -ében összesen 6 darab X-fler volt. A csoport morfológiai leírására visszatérve: 9-én éri el legnagyobb kiterjedését, területe ekkor 1430 MH, mágneses tere pedig β - γ - δ szintre fejlődött. Még mindig látszik a kelésekor körülötte megfigyelhető tetemes fáklyamező is. Ekkor még összefüggő, kifli alakú ívelt PU-ban helyezkedik el a csoport, az umbrák is szorosan összekapcsolódnak, É felől nagy félsziget nyúlik bele a normál állapotú fotoszférából. 10-ére érzékelhetően vezető és követő részre szakad, előbbi a kifli keleti része, utóbbi

a nyugati és északi. 11-én mindkét rész előtt kisebb PU-ív figyelhető meg, a követő É-D irányban három részre tagolható, míg a vezetőben a penumbrán belül hasonló irányban lassan ketté válik a nagy umbra. A szerkezet lassan egyre inkább decentralizálódik, nőnek a távolságok a csoport komponensei között, a követő íve 12-én még mindig a hármas tagoltságot mutatja, de kisebb PU-k és pórushalmazok is elkülönülnek, a domináns umbrák elnyúltak, szélük öblökkel tarkított (mindez nagyon jól megfigyelhető Bucsai Gábor webkamerával készült felvételeknél). A vezető előtt is kisebb penumbrás foltok találhatóak, szinte érezni az erővonal-íveket a vizuális látványból! 13-án Ladányi Tamás hasonló felvétele mutatja meg a csoporton belüli változásokat; a követő két északibb foltja kicsit közeledik egymáshoz, szinte csak egy fényes híd választja el őket az egyesüléstől, míg a déli umbra még inkább megnyúlik, és ugyancsak egy hosszú híd fut keresztül rajta – itt az umbra déli szélénél. A vezetőben a PU-n belül szépen elkülönül két K-NY irányban megnyúlt markáns umbra, szélük ívelt öblökkel tarkított. Ekkor van a CM-en, területe 840 MH, típusa F, tere továbbra is β - γ - δ . A meridián-átmenet után 15-ével kezdődően először a követő kezd el érezhetően visszafejlődni, majd ugyan erre a sorra jut a vezető is. 16-ára a követőben mind az umbrák, mind a penumbrák mérete lecsökken, eltűnedeznek a pórusok, a vezetőben pedig az északibb umbra „lemarad”, úgy tűnik, mintha „keletebbre csúszna a délebbin” és több részre esik szét (Áldott Gábor korongképén mindez jól megfigyelhető), viszont az eddig a vezető előtt haladó kisebb foltalmaz egy nagyobbacska umbrával olvad össze. Tere csak 18-án esik vissza β - γ szintre, ekkorra már mérete is lecsökken – lényegében jól megfigyelhető, hogy az AA puskapora eldurrogatása, avagy az erővonalak flerek során végbemenő átrendeződése, egyben leegyszerűsödése nyomán sokat veszít „erejéből” és minden tekintetben csökkenni kezd. Ez után sajnos elfogynak az észlelések, de a műholdképek alapján már tendenciózus csökkenés megy végbe, egyenletesen veszít minden részének méretéből és fényes fátylamező jelenik meg körülötte. A hivatalos adatok szerint 19-én nyugszik.

17-én kel $+10^\circ$ -on a 810-es AA, típusa ekkor J. 18-án D, 19-én a vezető és a követő nagy távolsága miatt már E típusú. 23-án van a CM-en, a vezető egy közepesen nagy, közel szabályos penumbrával bíró umbra, míg a követő lényegében egy pórushalmaz. Ekkor kel -1° -on a 812-es AA C típusúként. 25-én mindkettő C, a 810-es umbrájának szélé Fritz Zoltán felvétele alapján szép hullámos. Nem sok változást mutatnak, 27-től mindkettő J típusú monopolár. 29-én nyugszik a 810-es, míg a 812-es 30-án elhal, így október első napja foltmentesen köszön ránk...

Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ
1	2	24	80	0	11	2	101	1270	1	21	1	19	210	-
2	2	28	80	0	12	2	62	840	1	22	1	28	230	-
3	1	14	60	0	13	2	95	860	1	23	2	49	280	-
4	1	12	60	-	14	1	86	1000	1	24	2	33	220	1
5	1	12	40	0	15	1	77	880	1	25	2	28	170	1
6	1	12	40	0	16	1	51	620	1	26	2	25	160	0
7	1	11	10	0	17	2	59	470	0	27	2	23	210	-
8	2	36	550	0	18	2	50	510	-	28	2	22	200	0
9	2	59	1450	0	19	3	43	460	-	29	2	22	170	0
10	2	59	1420	0	20	1	23	250	-	30	1	13	20	0

PÁPIC PÉTER